

in svetinskih goščah. Ta človek, ki je komaj odsedel večletno ječo, ni samo nepoboljšljiv grešnik, ampak tudi nad vse pretkan uzmovič: cele patrolje naših orožnikov ga zasledujejo takorekoč noč in dan, a on se jim je doslej vedno še izmuznil. Krade in ulamlja ne samo v trgovine, ampak tudi samotne hiše obiskuje in sicer večinoma po dnevu, ko so vsi ljudje na polju ali v hosti pri delu. Zna se skrivati, ker je vsak čas v drugi obleki: zdaj kot kmet, potem kot delavec, spet kot ženska; pravijo, da je tudi meniško haljo že nosil. Povsod govorijo ljudje samo o njem in tudi drugi dolgoprstneži se okoriščajo s tem novim Guzajem, ker mu navežejo na grešno grbo tudi svoje grehe. Vsi upamo, da bo roka pravice konečno zasegla zvitega zločinca in muhastega postopača.

Po daljšem času najdena mrtva tihotapca. Pod Trupejevim Poldnem pri Kranjski gori so našli dne 21. majnika graničarji dva mrtva tihotapca, katere je zasul plaz in so ju pogrešali letos od 17. februarja. Gre za 29letnega brezposelnega delavca Franca Košnika, rojenega v Tržiču, in za 19letnega brezposelnega trgovskega pomočnika Jožefa Balon iz Kapel pri Brežicah. Pri obeh so našli saharin in tobak. Ljudje, ki so dobro poznali oba omenjena, trdijo, da je bila z njima tudi 22letna Frančiška Hudovernik, katero tudi pogrešajo.

16 konjem je porezal repe po okolici Kamnika neki klatež, katerega so že izsledili orožniki in izročili sodišču.

Strašen pokolj. V Zdenčacu pri Garešnici v okolici Bjelovara je zagrešil kmet Jurij Reljič radi malenkostnega prepira nezaslišan pokolj, ki je zahteval šest žrtev. Reljič se je sprl s sosedom Matijem Koščakom. Koščakova psica je požrla tri Reljičeve prašičke. Reljič je zahteval, da mora sosed psico privezati, a mu je odgovoril k redu pozvani, da mu je psica več, nego vsi Reljičevi. Ta odgovor je Reljiča toliko naljutil, da je naravnost pobesnel. Zagra-

bil je sekuro in ubil pri priči Koščaka. Po krvavem dejanju je sklenil, da ubije sebe in celo svojo družino iz strahu pred kaznijo. S sekuro je najprej napadel ženo in nato je ubil svojo s'aro mater. Lotil se je otrok, razmesaril petletnega sinčka in potem dveletna dvojčka. Zbežala ; in se rešila šestletna hčerkica. Ko je podivjani opravil s svojo družino, se je obesil. Razven omenjene šestletne hčerkice, je ostala še pri življenju Reljičeva žena, katero so odpeljali ranjeno v bolnico v Bjelovar. Nepopisno grozen pokolj je bil izvršen tekom pol ure.

*

Slovenska Krajina.

Turnišče. Dne 12. maja se je vršil občni zbor »Čevljarske zadrage v Turnišču« za čeli lendavski srez. Udeležilo se je občnega zbora okrog 76 čevljarskih mojstrov. Vsekakor rekordno število. Dosedanji predsednik čevljarske zadrage g. Stefan Litrop je v lepih besedah pozdravil vse udeležence in nato podal izčrpno in temeljito poročilo o delovanju zadrage v minulem poslovnem letu. Tudi ostali odborniki so podali izčrpna poročila. Po izglasovanem absolutoriju so prešli na volitve novega odbora. Sprememb ni bilo dosti. Za predsednika zadrage je bil ponovno izvoljen g. Stefan Litrop, dosedanji dolgoletni predsednik. Sprememba je bila v tajništvu. Za tajnika je bil izvoljen s 60 glasovi proti 16 turniški poštar g. Stefan Gjorkoš. Želimo čevljarski zadrugi in njenim članom, čevljarskim mojstrom, obilo uspeha pri bodočem delovanju in v borbi za pravice malih obrtnikov, kakor so uprav čevljarski mojstri, od katerih se okrog 60% vseh čevljarskih mojstrov nahaja baš v Turnišču. — Dne 13. maja je odšlo naših devet fantov-rekrutov k vojakom, da dajo kralju, kar je njegovega. Do sedaj smo videli že dostikrat odhajati fante k vojakom, toda sedaj so zbudili posebno pozornost. V nedeljo dne 12. maja so bili pri sv. obhajilu in tako pripravljeni so odhajali v pondeljek dopoldne od doma v starodavni vojaški Varaždin, kamor spadamo pod vojni

okraj. Vsem odšlim fantom-vojakom kličemo veseli »Zbogom!« in na veselo svidenje! La držite se, fantje, da boste prvi med prvimi! — Naša občina je doživela dne 13. maja ponoči nekaj izrednega. Že dolgo je bil mir, toda sedaj se je tudi po dolini začelo. Obiskali so nas namreč tatovi in so se polastili tujega blaga. Obiskali so precej hiš in potem odšli z bogatim plenom zopet v svoja neznana bivališča. Pri eni hiši so odnesli vso kuhinjsko posodo, čeber zabele, pri drugi zopet zabelo, pri tretji zopet, kar jim je v roke prišlo. In to jim še ni bilo zadosti. Celo pri nekem revšču so poskušali svojo srečo in celo sneli okno, toda iz neznanih razlogov so potem odšli. Mogoče je kdo šel mimo in so se potem prestrašili in zbežali. Ljudje so bili zelo začudeni, ko so drugo jutro opazili tu ali tam kakšen ostanek blaga ali celo dežnike, ki so jih pustili neznan tatovski ljudstvu v spomin ali celo v svarilo? Sicer se nam pa zdi potrebno pripomniti, da je to najbrže ista tolpa, ki je preje obiskala hrame po vinogradih in sedaj, ko je tam bilo že nevarno, se je spravila po vaseh v dolini. Upajmo, da bo oblast kmalu izsledila uzmoviče in jih izročila sodišču. — Kakor smo že na tem mestu poročali o škodi, ki jo je povzročil mrzav prve dni maja, moramo še dodati, da se usodepolne posledice šele sedaj jasno vidijo. V obmejnih občinah ob Madžarski, so pokosili skoro vso rž, ker je izgledala kakor ob žetvi; klasje je bilo namreč suho in rumeno. Vinogradi trpe okrog 40% škode, sadno drevje pa menda sploh ne bo nič imelo. Orehi so popolnoma suhi kakor v jeseni; prav tako hrasti in bukova drevesa. — Zapustil nas je dne 16. maja g. Horvat Franjo, abs. tehn., in odšel v službo v Ptuj k sreskemu cestnemu odboru. Kličemo mu prijatelji in znanci, katerih število si je tekom nekaj mesecev zelo pomnožilo, da ga ohrani Bog čilega in zdravega na novem mestu ter ga prosimo, da se nas večkrat spomni. Bilo srečno, dragi prijatelj! Tvoji prijatelji.

Ali si že obnovil naročnino?

Mesto milijonarjev.

Po zadnji davčni statistiki je v mestu Kopenhagen na Danskem 280 oseb (in med temi 56 žensk), ki posedajo premoženje 1 milijon kron. Izvenuradna statistika pa zatrjuje, da je v resnici zgoraj navedeno število kopenhagenskih milijonarjev trikrat večje.

Največji in najmanjši bankovec.

V arhivu angleške Nar. banke je shranjen na celem svetu najmanjši bankovec, ki se glasi na vrednost ene pence. Po nepredvidnosti blagajnika angleške Nar. banke je zašel samo en komad teh bankovcev v promet in sicer l. 1828. Banka je kupila ta

Januš Golec:

Propast in dvig.

Ljudska povest.

Tako je bilo tudi pri Katiču. Nikjer se ni zagovoril. Glodal je na njem očitek, da je pahnil v nesrečo vsled preveč požrešnega hlastanja po razmahu premoženja celo svojo družino. Seveda mu je zatrjevala vest, da je nedolžen na tolovajstvih zeta; obenem mu je tulilo v uho iz notranjosti duše, kako je on, oče postopal tolovajsko brezsrčno s svojo edinko! Kaj mu bosta za bodočnost nedolžnost in denar! Ljudje bodo pozabili koj na njegov imetek in kazali nanj s prstom z opazko: Gliha vkup štriha! Roparji in konjači se ženijo med seboj!

Takale razmišljanja z očitani so jemala staremu tek in spanje.

In on — zagorski gazda je bil vaje prostosti v pravem pomenu te blažene besede. Storil je doslej, kar je hotel, jedel ter pil, kar in kolikor mu je poželelo srce. Naenkrat so ga stiščali v kletko in mu predpisali, kedaj mora to in ono. Eden najhujših glo-

21

dalcev na njegovi žilavosti je bila samota. Ni imel nikogar, komur bi bil razložil prav od srca svoje preveliko gorje. V zaporu se je prav zavedel, kak dušni balzam bi mu bila ženka, če bi jo imel za razgovor in tolažbo.

Zetovo razbojništvo je bilo za Katiča gotova smrt. To je vedel stari po prestopu praga samotne zaporne celice. Z vidnimi znaki, da bo v zopetni prostosti kmalu po njem, je zapustil preiskovalni zapor po par mesecih.

Pripeljali so ga domov v Kraljevec. Legel je koj po vrnitvi in kmalu so ga ponesli na kraj večnega odpočitka.

Po očetovi smrti sta prodali Veronika in mati posest v Kraljevcu ter se skrili škodoželjni javnosti.

Josip Šuškovič, oskrbnik ter šafer pri Pasariču, ki je ovadil toliko let prikrita tolovajstva, je bil radi sodelovanja pri umorih obsojen na dosmrtno ječo. Samo radi tega, ker je oblasti odkril zločin, so mu prizanesli z vislicami.

Smrtna obsodba z obešanjem je bila izvršena v Zagrebu na treh glavnih sokrivcih.

Na ječo po več let je bilo obsojenih precej in po

Ne drži doma denarja! Franc Čeh, veletrgovec iz Murske Sobotice, je prinesel podružnici Narodne banke v Mariboru celi šop tisočakov, ki so bili obžgani od plamenov. Omenjeni je pripovedoval, da se je v okolici Murske Sobotice dne 22. maja vnela bajtarju kočica. Začela je goreti tudi omarica, v kateri je imel pogorelec shranjenih 150 jurjev. V zadnjem trenutku je rešil denar, od katerega je bilo 70 tisočakov že povsem uničenih, o veljavnosti 80 bodo še pa sklepali pri Narodni banki.

Na evharistični kongres v Ljubljani

bodo vozili posebni vlaki:

1. vlak: Maribor—Ljubljana. Vstopijo udeleženci na postajah: Maribor, Hoče, Orehovavas-Slívница, Rače-Fram, Pragersko, Slovenska Bistrica. Na ta vlak se pripeljejo udeleženci iz postaj: Ptuj, Hajdina, Sv. Lovrenc in Cirkovce. Voznina znaša 39 Din tja in nazaj (od Ptuja do Pragerskega je treba priti z rednim vlakom in ga plačati).

2. vlak: Konjice — Poljčane — Ljubljana. Vozi iz Konjic, stoji na vseh postajah do Poljčan, kjer stopijo vsi na 2. naš vlak v Poljčanah. Tu vstopijo tudi domačini. Ta vlak bode sprejemal tudi udeležence na postajah Sladka gora in Ponikva. Cena je 33 Din za vse postaje enako, za tja in nazaj.

3. vlak: Ljutomer—Ljubljana. Do Ljutomera se morajo udeleženci voziti z rednimi vlaki, tu vstopijo v naš 3. vlak. Ta bo sprejemal udeležence na vseh postajah Ljutomer—Ormož—Moškanjci. Cena za vse postaje enako: 47 Din za tja in nazaj.

4. vlak: Grobelno—Ljubljana. Na ta vlak vstopijo vsi, ki so se z rednim vlakom pripeljali na progi Rogatec—Grobelno, nato vsi, ki vstopijo na postajah: Grobelno, Sv. Jurij, Štore, Celje, Laško. Cena za vse postaje enako: 29 Din za tja in nazaj.

5. vlak: Velenje—Ljubljana. Na postaje Slovenjgradec—Velenje se žal ne moremo ozirati. Treba se je pripeljati do Velenja z rednim vlakom in ga posebej plačati, nato pa stopiti

v naš 5. vlak v Velenju. Ta vlak bo stal na vseh postajah: Velenje—Petrovče. Cena vozine je 33 Din za vse postaje enako, za tja in nazaj. Udeleženci s proge Prevalje—Maribor se pripeljejo v Maribor z rednim vlakom in imajo polovično vožnjo do Maribora, od tu pa se peljejo z nami v 1. vlaku.

6. vlak: Brežice—Ljubljana. Vozi iz Brežic in sprejema udeležence na vsah postajah do Zidanega mosta. Cena za vse postaje enako 29 Din.

S postaje Rimske Toplice do Trbovelj imate ugodnejšo vožnjo, ako se peljete z rednimi vlaki in zahtevate le polovično vožnjo. Posebne vlake smo organizirali le na dolžino z vsaj

100 km, ker so pač taki predpisi. Vozni red ša objavimo!

Prijavite se pri domačih župnih uradih! Tam poleg vozine vplačate še: za kongresno knjižico 4 Din, za znak 1 ali 2 Din in, če hočete, skupno prenočišče, še 3 Din.

Posebni vlaki bodo imeli dovolj prostora. Vozili se bomo kot brzovlak. Kdor se vozi s posebnim vlakom, se mora držati le tega posebnega vlaka!

Gospode župnike prosimo, da prijavijo z dopisnico, koliko je udeležencev, da lahko že v binokostnem »Slovenec« poročamo, kateri vlak gotovo vozijo.

Pogoj prave vzgoje.

Francoski škof Fenelon je bil izvrsten vzgojeslovni pisatelj in hkrati tudi vzgojitelj. Dobil je kakor častno tako težko nalogo, da vzgoji nečaka francoskega kralja Ludvika XIV., ki je bil določen za prestolonaslednika. Škof Fenelon je dobro poznal resnico, ki jo potrjuje izkustvo: »Nikdo ne zna dobro ukazovati, ako se ni prej naučil dobro ubogati.« Hotel je torej princa predvsem naučiti uboganja. To pa je šlo prav težko. Princ je bil neubogljiv kakor mlad konj. Da bi mu ne dajali potuhe tisti, ki so bili z njim v zvezi, jih je škof Fenelon prosil, naj nikdar ne kritizirajo njegovih naredb in ukorov princa, naj ne stopijo na njegovo stran, marveč naj vedno podpirajo škofa in njegove vzgojne ukrepe. Storili so to. Če se je dal princ od svoje strastnosti zapeljati k nepokorščini, niso z njim hoteli spregovoriti niti besede ne. Ta splošni molk je odprl princu oči. Spoznal je svojo temeljno napako. Vdal se je svojemu škofovskemu vzgojitelju. Postal je značaj.

Veliki škof Fenelon je ravnal po glavnem vzgojnem navodilu: K pravi vzgoji je potrebna sloga in vzajemnost vseh vzgojiteljev. To velja predvsem za družino. Vzgoja ne uspe ter ne more roditi dobrih sadov, če oče in mati nista složna med seboj ter se pri vzgoji ne podpirata. Kar zida eden, drugi ruši. Čudež bi bil, če bi v taki hiši otroci moralno prospevali in v kreposti rastle. Ako žena ruši ugled in oblast moža, mož pa oblast in ugled žene, kako more potem ostati ugled in oblast staršev napram otrokom?! Škof Fenelon kliče v svoji knjigi »Vzgoja deklet« staršem: »Ne mislite, da ostanejo vaše napake otrokom skrite!« Med najusodnejše napake pa spada nespornost in nesloga staršev. Krivda je ali na tej ali na oni strani, dostikrat na obeh. Znani dominikanski pater Weiss piše: »Mož more napram ženi sicer imeti preveč ljubezni, nikdar pa ne preveč spoštovanja.« Isto velja tudi o ženi napram možu. Blagor družini in mladini, ako se vzgojna volja staršev kaže in deluje kot enotna, kot ena volja po načelih krščanske vzgoje!

Sv. Lenart v Slov. gor. Prosvetno društvo »Zarja« pri Sv. Lenartu uprizoni v nedeljo, dne 2. junija, po večernih ob 3. popoldne »materinski dan«. Okoliščine so nanesele, da je

pretežni večini člani onih stenjevskih družin, katerim je bil Grga Pasarič kum ali boter.

Stroga pa zaslužena obsodba je zadovoljila ter pomirila ljudska razdraženost radi roparskih umorov pod krinko bogastva ter kumstva. Narod se je le hudoval, ker je pobegnil izpred vešal tolovajski glavar. Kljub skrivnostnemu zginutju Grga Pasarič ni postal ljudski junak ter ljubljenec. Ne omenja ga nobena pesem ter ljudska pripovedka. S popolnim molkom se je maščeval nad njim priprosti narod, ker je bil brezsrčen tolovaj in zavraten morilec!

IV.

Razkuževalna komisija je še sicer obstojala v spodnjih krajih, vendar le na papirju. Po žalostnih dogodkih, katere smo opisali v prejšnjem poglavju, je bil strah najvišjih komisarjev pred kmečko revolucijo močnejši nego skomine po mastnih dnevnicah.

Kar noč je vzela vodilno gospodo razkuževalcev. Pustili so po svojih sedežih škropilnice z zalogami hudičevega olja in se niso več vrnili. Zapustili so ušivci v brežiškem okraju bridke spomine, trtni uši

pa niso storili najbrž nič žalega. Uničevanje trtne uši je požrlo velike vsote; uspehov ni bilo nobenih.

Po razhodu Hanslove komisije je opravila trtna uš v primeroma kratkem času to, kar so še prepustili razkuževalci. Leta 1885 so bili stari vinogradi od Brežic do Št. Petra pod Sv. gorami uničeni. Samevalo je še po gričih ter holmih nekaj trt, ki so pa rodile kislino, da se Bog usmili. Mesto trte je poglala zel in praprot je prerasla one bivše vinograde, katerih niso prekopavali za posetev koruze, ovsa ali za nasad krompirja. Udarec po trtni uši je bil za nekatere vinogradnike tako hud, da se niti zmenili niso za zemljo, ki je rodila tako dolgo najboljšo vinsko kapljo.

Pogled na še pred leti tolikanj mične ter vabljive holme ter gričke je bil po opustošenju trtne uši res žalosten! Grozila je nevarnost, da bo praprot začelo spremljati v najkrajšem času vse mogoče trnje ter grmovje in bodo nastale neprodirne goščave.

Pesem o vinski kaplji ter gričkih, o konjičkih, ki skrebajo, je utihnila, veseli čirček se je umaknil bolj v severno ležeče in še rodeče vinske lege. Kruha je bilo, kruha, a prave pijače ter dobre volje ne! Z

bankovec z velikim trudom za 5 funtov. Ravno tako poseđa archiv omenjene banke največji bankovec, ki se glasi na 1 milijon funtov. Od največjega bankovca so še tri nadaljni komadi, ki so v posesti kralja Jurija V., rodbine Rotschild in Samuel Rogers.

Ščetka za snaženje zob je stara 150 let.

Izumitelj zobne ščetke je kaznjenc Adis, ki je moral v ječo rade vstaje v Londonu krog leta 1780. Ko je bil spuščen na svobodo, je ustanovil tvornico za izdelovanje zobnih ščetk, ki obstoji še danes. Do iznajdbe Adisove so si snažili zobe na ta način, da so ovili okrog kazalca desne roke plat-